BORGERREPRÆSENTATIONEN

REFERAT

for mødet den 21.05.2026, kl. 17:30 i Borgerrepræsentationens mødesal

52. Medlemsforslag om frivillig benævnelse som enten forperson, forkvinde eller formand (2026-0148833) 2

52. Medlemsforslag om frivillig benævnelse som enten forperson, forkvinde eller formand (2026-0148833)

Medlemsforslag

Det foreslås,

1. at benævnelsen ”forperson” ændres til ”enten ’forperson’, ’forkvinde’ eller ’formand’” i kommunens styrelsesvedtægt, forretningsordener samt bestyrelsesvedtægter, så den udpegede eller valgte person selv kan vælge hvilken af de tre benævnelser vedkommende ønsker at bruge,
2. at benævnelsen ”forperson” ændres til ”enten ’forperson’, ’forkvinde’ eller ’formand’” i kommunens interne organisering, hvor det er juridisk muligt, så den udpegede eller valgte person selv efter kan vælge hvilken af de tre benævnelser vedkommende ønsker at bruge,
3. at Borgerrepræsentationen pålægger Økonomiforvaltningen at henvende sig til kommunens ni største selskaber, og opfordrer til, at det skal være op til den enkelte person, om man ønsker at blive benævnt som enten ’forperson’, ’forkvinde’ eller ’formand’ hvor det er relevant,
4. at det nuværende § 17, stk. 4. udvalg ”Gruppeforpersonskredsen” skifter navn til ”Rådhuspræsidiet”.

(Stillet af Det Konservative Folkeparti, Venstre og Dansk Folkeparti)

Motivering

I Københavns Kommune skal vores sprog være respektfuldt, forståeligt og i øjenhøjde med borgerne. Samtidig bør vi også have en vis ydmyghed over for, at sprog udvikler sig over tid, og at folk ikke nødvendigvis taler ens eller foretrækker de samme ord.

Borgerrepræsentationen besluttede i 2022, at kommunen som udgangspunkt skulle bruge betegnelsen forperson i stedet for formand. Intentionen var at gøre sproget mere kønsneutralt.

For mange har beslutningen fra 2022 dog betydet, at én fast betegnelse ikke nødvendigvis gør sproget mere inkluderende. For nogle føles forperson naturligt, mens andre foretrækker forkvinde eller den klassiske betegnelse formand, som i mange år har været en helt almindelig betegnelse i både foreningsliv og politik. Hvis målet er at skabe rummelighed, giver det derfor god mening også at give plads til forskellige sproglige præferencer.

Derfor foreslår vi at justere den nuværende praksis, så der bliver større frihed til at vælge. Den enkelte bør selv kunne bestemme, om man ønsker at blive omtalt som forperson, forkvinde eller formand. På den måde undgår vi at gøre sproget til en unødvendig kampplads og giver i stedet plads til almindelig sund fornuft.

Samtidig foreslås det, at Gruppeforpersonskredsen skifter navn til Rådhuspræsidiet. Den nuværende titel er både lang og lidt kringlet, og den er næppe særligt meningsfuld for de fleste københavnere. Rådhuspræsidiet er kortere, mere mundret og giver en bedre fornemmelse af den rolle kredsen har i arbejdet på rådhuset. Navneændringen til Rådhuspræsidiet er også med til understøtter et kønsneutralt udtryk, der favner på tværs. Der er kun tale om en navneændring, og derfor ikke nogen ændring i udvalgets organisering eller opgaver.

Samlet set handler forslaget om at gøre tingene lidt mere enkle og lidt mindre firkantede. Mindre sproglig detailstyring fra oven, og lidt mere frihed til den enkelte.

Hvis forslaget bliver vedtaget som det foreligger, så vil det kræve at kommunens styrelsesvedtægt bliver behandlet to gange af Borgerrepræsentationen, og at forretningsordnerne udvalgene efterfølgende. Da der kun er tale om en ganske lille tilføjelse til styrelsesvedtægten, så er der tale om et ganske lille ressourcetræk.

Beslutning

Alternativet fremsatte forslag om udvalgshenvisning af forslagets 4. at-punkt til Gruppeforpersonskredsen.

Dansk Folkeparti fremsatte følgende ændringsforslag til 4. at-punkt:

at ”Rådhuspræsidiet” erstattes med ”Københavns Rådhus’ Præsidium”.

Det af Alternativet fremsatte forslag om udvalgshenvisning af 4. at-punkt til Gruppeforpersonskredsen blev forkastet med 52 stemmer mod 2. Ingen medlemmer undlod at stemme.

For stemte: Å

Imod stemte: Ø, F, A, C, B, V, I, O og Q

Det af Dansk Folkeparti fremsatte ændringsforslag blev godkendt med 38 stemmer mod 3. 13 medlemmer undlod at stemme.

For stemte: F, A, C, B, V, I og O

Imod stemte: A og Q

Undlod at stemme: Ø

Der blev fremsat ønske om delt afstemning om 4. at-punk.

Medlemsforslagets 1.-3. at-punkt blev vedtaget med 32 stemmer mod 22. Ingen medlemmer undlod at stemme.

For stemte: F, A, C, V, I og O

Imod stemte: Ø, B, Å, Q

Medlemsforslagets således ændrede 4. at-punkt blev vedtaget med 32 stemmer mod 22. Ingen medlemmer undlod at stemme.

For stemte: F, A, C, V, I og O

Imod stemte: Ø, B, Å, Q

Bilag

Bilag 1 - Opfølgning på medlemsforslag om at ændre betegnelsen 'formand' til 'forperson' i Københavns Kommune

52

BILAG 1 - OPFØLGNING PÅ MEDLEMSFORSLAG OM AT ÆNDRE BETEGNELSEN 'FORMAND' TIL 'FORPERSON' I KØBENHAVNS KOMMUNE

6. Opfølgning på medlemsforslag om at ændre betegnelsen 'formand' til 'forperson' i Københavns Kommune (2022-0074318)

Økonomiforvaltningen (ØKF) har på baggrund af et medlemsforslag undersøgt mulighederne for at ændre betegnelsen ’formand’ til ’forperson’ i Københavns Kommune (KK). Denne sag anbefaler ændringer af betegnelsen på tre områder, som kan implementeres direkte. Det drejer sig om ændring af betegnelsen i hhv. kommunens interne organisering, i kommunens politiske udvalg og i de selskaber, kommunen er medejer af. Sagen er til godkendelse.

Indstilling

Indstilling om,

1. at betegnelsen ’formand’ ændres til ’forperson’ i kommunens interne organisering, hvor det er juridisk muligt,
2. at betegnelsen ’formand’ ændres til benævnelsen ’forperson’ i kommunens styrelsesvedtægt, forretningsordener samt bestyrelsesvedtægter,
3. at anvendelse af kønsneutralt sprog og kønsneutrale betegnelser skrives ind i ejerstrategierne for Københavns Kommunes selskaber,
4. at medlemsforslaget om at ændre ordet ’formand’ til ’forperson’ i Københavns Kommune af den 14. oktober 2021 stillet af Å, jf. bilag 1, hermed er håndteret.

(Økonomiudvalget)

Problemstilling

Borgerrepræsentationen (BR) vedtog den 14. oktober 2021 et medlemsforslag om, at ØKF i samarbejde med relevante forvaltninger skal fremlægge et forslag til politisk behandling, som ændrer alle de steder, kommunen i dag benytter betegnelsen ’formand’ til betegnelsen ’forperson’, i det omfang, det er juridisk muligt (bilag 1).

’Forperson’ er en kønsneutral betegnelse, der fremhæver funktionen fremfor personen, og sikrer fokus på funktionens ansvar og opgaver. Betegnelsen er anerkendt af den danske ordbog siden 1977 og er almindeligt udbredt som kønsneutralt alternativ til formand eller forkvinde.

Anvendelse af kønsneutrale betegnelser og kønsneutralt sprog er implementeret i bl.a. Europa-Parlamentet, EU, FN og NATO med formålet at mindske kønsstereotyper og bidrage til ligestilling. I Danmark har bl.a. Aarhus Kommune og Bornholms Regionskommune implementeret kønsneutrale og/eller kønsbestemte titelbetegnelser (bilag 2).

En beslutning om at indføre den kønsneutrale betegnelse ’forperson’ i KK vil være i overensstemmelse med det politisk tiltagende fokus på at fremme ligestilling i Danmark, ligesom det vil være i tråd med KKs kommunikationsvejledning om kønsinkluderende sprogbrug, der er en del af KKs LGBTI+ politik.

Løsning

ØKF vurderer, at det er muligt at ændre betegnelsen ’formand’ til *benævnelsen* ’forperson’ gennemgående i KK. Der lægges derfor op til, at betegnelsen ’formand’ ændres til ’forperson’ i alle de organiseringer, hvor betegnelsen benyttes.

I de tilfælde, hvor betegnelsen ’formand’ følger af lovgivningen, kan ændringen gennemføres ved, at det i relevante vedtægter mv. tilføjes, at ’formand’ *benævnes* ’forperson’. Dette kan foretages uden, at det kræver ændring af lovteksterne. Samtidig sikres det, at hvervets mandat, kompetence og ansvar samt afsæt i lovgivning fortsat fremgår tydeligt.

Det anbefales, at ændringerne implementeres fremadrettet, dvs. i forbindelse med, at relevante dokumenter, vedtægter, kommissorier etc. revideres. Ændring af betegnelsen i KKs styrelsesvedtægt, i udvalgenes forretningsorden samt i kommunens selskaber igangsættes dog umiddelbart efter BR’s godkendelse af sagen.

Ændringen har herudover en række afledte konsekvenser, herunder tilpasning af betegnelsens medfølgende pronomen ’han’ til fx ’vedkommende’, ’denne’ eller betegnelsens bestemte form ’forpersonen’. Derudover indebærer anbefalingen, at der i relevante sammenhænge foretages en tilpasning af betegnelsen ’formandskab’ til fx ’lederskab’, ’direktion’, ’bestyrelse’, ’chefgruppe’ eller ’styregruppe’.

Konkret anbefales det, at betegnelsen ’formand’ ændres til ’forperson’ på følgende tre områder:

1. *Betegnelsen ’formand’ ændres til ’forperson’ i kommunens interne organisering*

I KKs interne organisering anvendes betegnelsen ’formand’ fx i forbindelse med projektorganiseringer, der har ’formænd’ for styregrupper, i kredse såsom Kredsen af administrerende direktører, HR-kredsen og IT-Kredsen eller i råd såsom Kvalitetsrådet. I tilfælde, hvor betegnelsen ikke fremgår af eller på anden måde determineres af lovgivning, kan KK ændre betegnelsen umiddelbart. Denne ændring omfatter således udelukkende kommunens interne organisering, hvor denne er uafhængig af lovgivning. Ændringen omfatter ikke overenskomstfastsatte stillingsbetegnelser.

2. *Betegnelsen ’formand’ ændres til benævnelsen ’forperson’ i KKs styrelsesvedtægt, forretningsordener for udvalg, råd og nævn samt bestyrelsesvedtægter*

I KKs styrelsesvedtægt samt i forretningsordener for udvalg, råd og nævn anvendes betegnelsen ’formand’ bl.a. i forhold til valg af formand og næstformænd for BR, overborgmesteren som formand for Økonomiudvalget (ØU), formand og næstformand for Kultur- og Fritidsudvalget, formanden for Bevillingsnævnet, formanden og næstformanden for Børn- og Ungeudvalget m.fl. Betegnelsen

anvendes desuden i bestyrelser, fx skolebestyrelser. Organiseringen, herunder dens betegnelser, fremgår for nogle af disse udvalg, råd, nævn og bestyrelser af lovgivningen.

BR kan imidlertid, jf. kommunestyrelsesloven, ændre benævnelser i styrelsesvedtægten for KK, ligesom fagudvalgene selv fastsætter deres forretningsordener. Fx kan det i KKs styrelsesvedtægt § 1. stk. 2. tilføjes, at: *"Borgerrepræsentationen vælger på det konstituerende møde en formand, der benævnes forperson, og en første og en anden næstformand, der benævnes næstforperson jf. § 6, stk. 5, og § 65, stk. 5, i lov om kommunernes styrelse (i det følgende kaldet styrelsesloven).Forpersonen benævnes overborgmester, jf. styrelseslovens § 64 a, stk. 5, 2. pkt. ".*

For øvrige udvalg, råd, nævn og bestyrelser kan betegnelsen ændres ved i vedtægter og lignende at tilføje, at betegnelsen 'formand' fremover *benævnes* 'forperson', som beskrevet ovenfor.

I forhold til selvejende institutioner bemærkes, at disse ikke er en del af den kommunale forvaltning, og at det er institutionerne selv, der fastsætter sine vedtægter. KK kan dog generelt opfordre til anvendelsen af kønsneutrale betegnelser.

3. *Anvendelse af kønsneutralt sprog og kønsneutrale betegnelser skrives ind i ejerstrategierne for selskaber i KK*

KK har udarbejdet ejerstrategier for ni af de største selskaber og organisationer, som kommunen er medejer af eller repræsenteret i bestyrelser for, herunder bl.a. HOFOR, Metroselskabet, By & Havn, Movia og Amager Ressourcecenter. I disse selskaber benyttes betegnelsen 'formand' bl.a. i selskabernes bestyrelser.

På linje med, at der i kommunens nuværende ejerstrategier fra 2020 henvises til bl.a. kommunens handicappolitik, ældrepolitik, sociale og etiske krav samt CSR, kan anvendelse af kønsneutralt sprog og kønsneutrale betegnelser tilføjes i ejerstrategierne. Dette kan gøres i forbindelse med, at denne revideres og behandles i fjerde kvartal 2022. ØKF vil rette henvendelse til de større selskaber umiddelbart efter BR's godkendelse af sagen.

Økonomi

Indstillingen har ingen økonomiske konsekvenser.

Videre proces

Såfremt ØU og BR godkender indstillingen, udarbejder ØKF forslag til ændring af betegnelsen i KKs styrelsesvedtægt, der skal behandles to gange i BR. Implementering af betegnelsen i de politiske udvalg påbegyndes ved ændring af først BRs forretningsorden og dernæst de øvrige udvalgs forretningsordener.

ØKF udsender samtidig orientering og vejledning om ændringen til forvaltningerne, som de er forpligtede til at implementere i kommunens interne organiseringer. Forvaltningerne opfordres desuden til at orientere selvejende institutioner om KKs beslutning om at ændre betegnelsen 'formand' til 'forperson'.

Derudover retter ØKF henvendelse til de ni største selskaber i KK med orientering om kommunens ændrede brug af betegnelsen, den kommende revidering af KKs ejerstrategier og opfordring til, at selskaberne ændrer brug af betegnelse, hvor det er juridisk muligt.

Bredere integrering af kønsinkluderende sprogbrug på tværs af kommunen bliver derudover en del af den kommende KK kønsligestillingspolitik, som også vil indeholde afrapportering om status på forvaltningernes arbejde med at implementere ændringerne af betegnelsen.

Søren Hartmann Hede / Mads Grønvall

Oversigt over politisk behandling

Økonomiforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget over for Borgerrepræsentationen anbefaler,

1. at betegnelsen 'formand' ændres til 'forperson' i kommunens interne organisering, hvor det er juridisk muligt,
2. at betegnelsen 'formand' ændres til benævnelsen 'forperson' i kommunens styrelsesvedtægt, forretningsordener samt bestyrelsesvedtægter,
3. at anvendelse af kønsneutralt sprog og kønsneutrale betegnelser skrives ind i ejerstrategierne for Københavns Kommunes selskaber,
4. at medlemsforslaget om at ændre ordet 'formand' til 'forperson' i Københavns Kommune af den 14. oktober 2021 stillet af Å, jf. bilag 1, hermed er håndteret.

Økonomiudvalgets beslutning i mødet den 14. juni 2022

Indstillingen blev anbefalet over for Borgerrepræsentationen med 7 stemmer mod 3. 3 medlemmer undlod at stemme.

For stemte: Ø, B og F.
Imod stemte: C, V og I.
Undlod at stemme: A.

Beslutning

Borgerrepræsentationens beslutning i mødet den 24. juni 2022

Indstillingen blev godkendt med 37 stemmer imod 16. Ingen medlemmer undlod at stemme.

For stemte: Ø, A, B, F og Å
Imod stemte: C, V, I, D og O

Venstre, Nye Borgerlige og Dansk Folkeparti afgav følgende protokolbemærkning:

"Partierne vil gerne understrege vigtigheden i, at man selv vælger, hvad man vil kaldes offentligt, når man bestrider den pågældende post"_

Bilag

Bilag 1 - Medlemsforslag om at ændre ordet 'formand' til 'forperson' (2021-0316215)
Bilag 2 - Forskning og erfaringer med implementering af kønsneutralt sprog og kønsneutrale betegnelser